

Vážení čtenáři,

v tomto podzimním vydání pálavského e-Věstníku Vám přinášíme informace o pozitivních výsledcích soustavné péče o unikátní lokalitu se slanomilnými společenstvy. Další příspěvek představuje úspěšný projekt na podporu hnízdních příležitostí pro dva vzácné druhy ptáků a poslední článek navazuje na příspěvek z minulého čísla e-Věstníku, věnovaný jedovatým živočichům Pálavy.

Nový způsob péče o nejcennější slanisko v ČR přináší překvapivé výsledky pavel.dedek@nature.cz

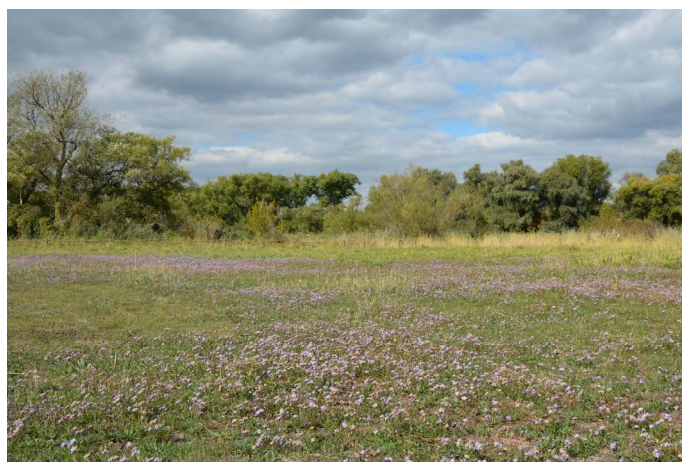
V posledních letech se zásadně změnila forma péče o NPR Slanisko u Nesytu, které je nejcennějším slaniskem v ČR. Postupné zvyšování intenzity pastvy dobytka v posledních letech přineslo v letošním roce dlouho očekávané výsledky. Při botanickém průzkumu byly v září mimo jiné nalezeny také dva druhy nenápadných slanomilných rostlin, které zde byly považovány za neznámé. V následujícím článku vám přinášíme podrobnější informace.

O slaniscích obecně

Slaniska se nejčastěji vyskytují podél břehů moří a oceánů. Ale ani vnitrozemci nejsou zcela připraveni o možnost obdivovat „přímořskou“ vegetaci. K tomu, aby se vyvinulo vnitrozemské slanisko, musí být splněno současně několik podmínek. Především je to samozřejmě přítomnost solí v půdě, respektive v horninách, tvořících geologické podloží. V oblasti, kde se vnitrozemská slaniska vyskytují, musí být výpar vody z povrchu země alespoň po část roku vyšší než srážky, tj. vznik slaniska je mnohem pravděpodobnější v lokalitách velmi teplých a velmi suchých. Výpar v horkých letních dnech pak doslova vytahuje vodu ze spodních vrstev půdy a tato voda s sebou nese k povrchu i soli, které se do ní dostaly z hornin v podloží. Důležitá je také nepropustná jílová vrstva, která zabrání vodě s rozpuštěnými solemi vsáknout se do hlubokých vrstev. Slaniska mohou vznikat také v okolí minerálních pramenů (např. národní přírodní rezervace Soos u Františkových Lázní v západních Čechách).

Pastva hospodářských zvířat je optimálním způsobem údržby slanisk. V NPR Slanisko u Nesytu se letos několik měsíců páslo 8 klísen, což se ukázalo jako ideální pastevní tlak.

Na slaniscích se uplatňují zejména konkurenčně slabší druhy, kterým vyhovuje intenzivní sešlap a spásání. U Nesytu na vypásaných plochách na podzim rozkvétá hvězdnice slaništní.

Vysoký obsah solí v půdě působí na rostliny toxicky. Zásadním způsobem rostlinám komplikuje příjem vody, která je z rostlin ve slaném prostředí spíše vysávána (podobně, jako je vysušen slaneček, uložený do sudu se solí). Nechtějí-li rostliny o vodu z buněk přicházet, musejí zvýšit koncentraci solí ve svém těle. To však s sebou nese další řadu komplikací - soli v buňkách narušují bílkovinné struktury a významně ovlivňují procesy látkové přeměny (metabolismu).

Život v tak nepřátelském prostředí vyžaduje celou škálu přizpůsobení. Častou adaptací na slané prostředí je sukulence - tedy hromadění vody ve tkáních. Touto vodou pak rostliny „naředí“ koncentrovaný roztok soli ve svých buňkách. Tuto strategii využívá například slanorožec (rod *Salicornia*). Podobný princip, byť z jiného důvodu, používají i pouštní rostliny (např. kaktusy). Jiným způsobem, jak přežít na slanisku, je zbavovat se průběžně solí nahromaděných v těle. K tomu rostliny využívají různé mechanismy. Některé mají vyvinuté solné žlázy, které v sobě soli shromažďují a poté odumírají (například sivěnka přímořská, *Glaux maritima*). Další druhy mají pro podobný účel vytvořené chloupky (trichomy) anebo prostě hromadí soli v listech, kterých se posléze zbavují.

„Naše“ slaniska

V třetihorách (před cca 23 miliony let) se v důsledku změn vyvolaných alpínským vrásněním rozlilo na Moravu rozsáhlé mělké moře, zvané Centrální Paratehtys. To zaplavilo Panonskou nížinu a zasahovalo od Rakouska přes Slovensko, Maďarsko až do nížinných oblastí Balkánského poloostrova. Z velkého množství solí, které se v této době dostaly do geologického podloží, čerpají vnitrozemská slaniska dodnes.

Jižní Morava, díky příhodným klimatickým podmínkám (sucho a teplo), oplývala ještě v poměrně nedávné době rozsáhlými plochami slanisk. Biologicky nejhodnotnější se nacházela v okolí jezer u obcí Kobylí, Čejč, mezi Měním a Moutnicí a samozřejmě u rybníka Nesyt. Slané půdy byly v minulosti využívány převážně k pastvě, na intenzivnější obdělávání se vzhledem k jejich neúrodnosti, resp. zasolenosti, nehodily. Pastva slaniskům vyhovovala, slanomilné rostliny jsou vesměs pastvě velmi dobře přizpůsobené a pravidelný intenzivní okus potlačil výskyt ostatních, konkurenčně zdatnějších rostlin, které byly schopné na slaniscích přežít. Situace se radikálně změnila až v první polovině devatenáctého století, kdy se u nás začala řepa cukrová využívat jako zdroj cukru (do té doby byla používána jen jako krmivo pro dobytek). Cukrovarnictví zaznamenalo v krátké době mohutný rozvoj a tomuto rozvoji padla za oběť většina významných slanisk na jihu Moravy. Cukrová řepa je totiž schopná snášet určitou míru zasolení půdy a roste tedy dobře i na slaniscích, ze kterých se rázem stala lukrativní zemědělská půda. Slaná jezera u Kobylí a Čejče a mezi Měním a Moutnicí byla vysušena a získaná půda zorána. Další ranou pro slaniska byl nástup kolektivního socialistického zemědělství a jeho intenzifikace spojená s rozsáhlými melioracemi a masivním používáním hnojiv a pesticidů. Na zbylých plochách dovršil dílo zkázy zánik tradiční pastvy.

Do dnešních dnů tak přežily jen zlomky původní rozlohy slanisk a ty nejzachovalejší jsou dnes chráněny jako maloplošná zvláště chráněná území - PR Slanisko Dobré Pole, PR Slanisko Novosedly a nejzachovalejší, NPR Slanisko u Nesytu. Zbytky slanisk se nacházejí také v klimaticky příhodných částech Čech (např. na Žatecku) nebo v severozápadních Čechách, kde jejich výskyt souvisí s vývěry minerálních pramenů (výše zmíněná NPR Soos). Nově se slanomilná vegetace objevuje také na polních mokřadech a rozlitiích, které vznikají v poslední době v souvislosti s dožíváním melioračních zařízení. Velká pozornost je tomuto biotopu věnována např. na Znojensku.

bahenka šášinovitá
(*Heleocholea schoenoides*)

skrytěnka bodlinatá
(*Crypsis aculeata*)

pampeliška besarabská
(*Taraxacum bessarabicum*)

jitrocel přímořský
(*Plantago maritima*)

NPR Slanisko u Nesytu

Slanisko u Nesytu je svou rozlohou bezmála 7 ha největším slaniskem u nás. Nachází se v těsném sousedství obce Sedlec a navazuje na západní břeh největšího moravského rybníka Nesyt. Kromě solí, uložených v podloží v dobách, kdy sem zasahovalo třetihorní moře, se na „slanosti“ půdy v minulosti podílely i zdejší sirté prameny. Slanisko bylo využíváno jako pastvina pro dobytek a drůbež. Ačkoliv se v první půlce 20. století objevily pokusy převést nejsušší části slaniska na ornou půdu, pastva se zde udržela až do 70. let, kdy se zde pásly husy.

Konec pastvy a meliorace vedly k postupné degradaci slaniska a vymizení nejnáročnějších slanomilných organismů. Ostatní slaniska však dopadla ještě hůře a tak i přes významné ochuzení představuje Slanisko u Nesytu i dnes nejzachovalejší ukázkou slanomilné (halofilní) vegetace v ČR.

Mezi nejvýznamnější halofyty (rostliny vázané na slané půdy) patří hadí mord malolubný (*Scorzonera parviflora*) a hvězdnice slanistá panonská (*Tripolium pannonicum subsp. pannonicum*), které zde mají jednu z posledních dvou lokalit na území ČR a pampeliška besarabská (*Taraxacum bessarabicum*) s posledními třemi lokalitami v ČR. Dalšími kriticky ohroženými zástupci slanomilné flóry Slaniska jsou kuřinka obroubená (*Spergularia maritima*) a kuřinka solná (*Spergularia salina*). Zcela čerstvě (podzim 2015) byly na Slanisku po více než deseti letech znovu nalezeny dvě kriticky ohrožené trávy - bahenka šášinovitá (*Heleochoa schoenoides*) a skrytěnka bodlinatá (*Crypsis aculeata*), pro niž je to v současnosti jediná recentní lokalita na našem území. Celkově se zde vyskytuje téměř 30 druhů rostlin, vázaných na tento typ prostředí.

Slanisko u Nesytu není jen významnou botanickou lokalitou, živočichové nezůstávají za rostlinami pozadu. Jako na jediném místě v ČR se zde vyskytují ploštička slanomilná (*Henestaris halophilus*), saranče slaništní (*Aiolopus thalassinus*) či pavouk slíďák slaništní (*Pardosa maisa*). Pro nenápadné drobné motýlky pouzdrovnička *Coleophora halophilella* a chobotníčka slaništní (*Bucculatrix maritima*) platí to samé jako pro předešlé druhy - slanisko je jejich poslední lokalitou u nás.

Péče o Slanisko u Nesytu

Slanisko u Nesytu prošlo v posledních několika letech zásadní proměnou. V první řadě se na něj vrátila pastva. Zpočátku se zde pásly ovce a kozy, posléze se přidaly krávy. V letošním roce se pro Slanisko podařilo zajistit 8 koní. Pastva velkých býložravců (ideálně právě skotu nebo koní) je pro slanisko velmi důležitá. Nejde přitom jen o spasení biomasy (tu nakonec lze odnímat i sečením), neméně důležitým přínosem pastvy těžkých zvířat je „poškození“ povrchu půdy. Slaná voda z podloží může na rozdupaných plochách snáze vzlínat k povrchu a také některé vzácné druhy rostlin a hmyzu jsou vázány na plošky obnaženého substrátu. Od doby obnovení pastvy na Slanisku, zejména pak pastvy krav a koní, můžeme sledovat nárůst počtu slanomilných druhů rostlin (viz výše – letošní objev dvou neznámých rostlin) i nárůst početnosti jednotlivých populací.

Koně se při pastvě nevyhýbají ani rákosu, jehož potlačení je zásadním předpokladem pro rozvoj slanomilných společenstev.

V roce 2013 nechala Správa CHKO Pálava odstranit část topolů na pozemku podél chodníku od železniční zastávky do obce Sedlec a zdejší vrby nechala seřezat tzv. „na hlavu“. Místo tak získalo zpět vzhled slaniska a hned v následujícím roce se zde objevily první slanomilné rostliny. Podařilo se tak rozšířit plochu cenného biotopu. Téměř okamžité objevení se slanomilných rostlin na čerstvě vyřezané ploše ukazuje na jednu z výhod, kterými oplývají rostliny ve srovnání s bezobratlými živočichy. Rostliny si vytváří v půdě zásobárnu semen, které nemusí vyklíčit zároveň, řada z nich může ve „spícím“ stavu (dormance) vyčkávat na příhodné podmínky. Semena některých druhů rostlin vydrží v půdě podřimovat i řadu desítek let. V momentě, kdy se podmínky na stanovišti zlepší, semínka se probudí k životu a vyklíčí. Tak se např. objevil na dně letněného rybníku Nesyt merlík slanomilný (*Chenopodium chenopodioides*), považovaný více než 50 let za neznámý druh na území celé ČR. Drtivá většina bezobratlých živočichů žádné takové možnosti nemá. U populací, které jsou málo početné a vzájemně izolované může i jedna sezóna, v které se druhu nepodaří úspěšně rozmnožit (např. z důvodu absence nebo naopak příliš důsledné péče o lokalitu) znamenat zánik celé populace. Právě populace slanomilných druhů už v řadě případů tuto nejvyšší cenu zaplatily a péče o ty, které zbývají, by měla být dostatečně citlivá.

V letošním roce se podoba slaniska opět částečně změnila. V západní části NPR Slanisko u Nesytu byl proveden zásah, jehož cílem bylo výrazně prosvětlit asi padesátiletý porost topolů. Pod zapojeným porostem stromů slanomilná společenstva skomírala až úplně vymizela. Přítomnost topolů má kromě zástiny povrchu půdy a změny mikroklimatu i další negativní dopady na biotop slaniska. Stromy odčerpávají z půdy velké množství vody, což se negativně projevuje zejména při déletrvajícím suchu. Existence slaniska je přitom na vyšším stavu hladiny podzemní vody (a jejím kolísání) existenčně závislá. Celkem bylo odtěženo cca 80 m³ dřeva. Před provedením zásahu bylo nutné získat výjimku podle zákona o lesích (snížení zakmenění pod zákonem stanovenou mezí 0,7). V příštím roce je na ploše po těžbě plánována pastva, která potlačí zmlazení topolů a zároveň zajistí potřebnou míru narušování povrchu půdy. I na toto opatření bylo nutné získat výjimku z ustanovení lesního zákona, zakazujícího pastvu v lese.

Na podzim roku 2015 byl výrazně prosvětlen porost topolů na okrajích Slaniska u Nesytu.

Pomoc pro břehule a vlhy

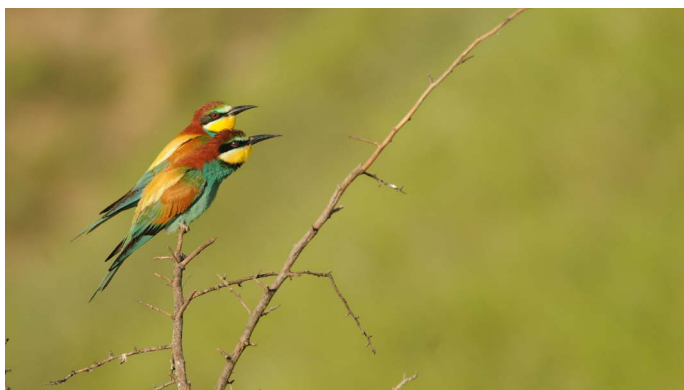
tereza.camlikova@gmail.com berka.zivotni@hustopece-city.cz

Vlhy a břehule patří mezi vzácné druhy ptáků, které si vyhrabávají hnízdní nory ve svislých hlinito-písčitých stěnách. Takových míst je ale v současné krajině nedostatek. Prapůvodně takové stěny vznikaly sesouváním podemletých břehů meandrujících řek, regulací toků napřímením a ohrázkováním koryta pak tato jedinečná stanoviště zanikla. Náhradními hnízdišti se břehulím a vlhám staly stěny pískoven a cihlen, kterých bylo před desítkami let v krajině mnohem víc. Kvůli změnám ekonomických i společenských poměrů malé hliníky a pískovny u obcí prakticky vymizely a v současnosti probíhá těžba surovin převážně v několika velkých dobývacích prostorech, ve kterých se koncentruje velká část populace břehulí říčních. V případě zničení takového hnízdiště, ať už kvůli sesuvu stěny po deštích nebo odtěžením, pak zanikne i velká část populace. Staré opuštěné pískovny a hliníky zase zarůstají keři a stromy, některé se zavazují nejrůznějším materiálem, zbytky stěn zvětrávají a postupně se sesouvají.

Tuto, pro vlhy a břehule nepříznivou situaci, se rozhodlo změnit Občanské sdružení Krok z Kyjova se Slovenskou ornitologickou společností / BirdLife Slovensko. Díky mezinárodnímu projektu SPOLOČNÉ BREHY letos na jaře vytvořili nebo obnovili hnízdní stěny na čtyřiceti lokalitách, z toho bylo dvacet v Jihomoravském kraji a dvacet na Slovensku v Trenčianském a Trnavském kraji. Část z nich vytvořili klienti OS Krok za náročných podmínek jen ručním náradím.

Na jižní Moravě už po necelých dvou měsících obsadily vlhy třináct lokalit a ve třech stěnách zahnízdily břehule. Na území břeclavského okresu vzniklo 8 stěn. Nejpčetnější kolonií na Břeclavsku je pískovna u rybníka v Pouzdřanech, kde hnízdí okolo tří set párů břehulí a dva páry vlh pestrých. Návštěva takové kolonie patří mezi úchvatné zážitky. V území, spadajícím pod správu CHKO Pálava, byly upraveny dvě stěny: v NPP Pouzdřanská step - Kolby, kde zahnízdily 3 páry vlhy pestré, a v pískovně na Mušlově, kde zahnízdily rovněž 3 páry vlhy pestré a 2 páry břehule říční.

Projekt SPOLOČNÉ BREHY - ochrana ohrožených vtáčích kolónií na oboch stranách Bielych Karpát, je financován z prostředků EU prostřednictvím Operačního programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 a státního rozpočtu ČR. Mimořádný dík patří vlastníkům pozemků, kteří úpravu hnízdišť umožnili.

vlha pestrá (*Merops apiaster*)břehule říční (*Riparia riparia*)

Jedovatí živočichové Pálavy II.

pavel.dedek@nature.cz

Leckoho asi překvapí, že mezi jedovaté živočichy lze zařadit i mnohé motýly. Jedový aparát se u většiny z nich skrývá v chloupkách, které se při dotyku ulamují a zabodávají do kůže. Výsledkem bývá zarudnutí zasažené části pokožky a nepříjemné svědění. Jedovými chloupky disponují především housenky - z našich motýlů jde například o housenky bekyní (čeled' *Lymantriidae*), bourovčků (č. *Thaumetopoeidae*), přástevníků (č. *Arctiidae*) nebo baboček (č. *Nymphalidae*). Případy erucismu (tak se odborně nazývá otrava způsobená housenkami) s výše uvedenými příznaky může způsobit např. na jihu Moravy hojný bourovčík toulavý (*Thaumetopoea processionea*), obývajícím dubové lesy. Housenky se přes den ukrývají ve společném, až jeden metr velkém hnízdě, ze kterého večer vylézají na „pastvu“ a ráno se do něj zase vrací. Hnízdo je tvořeno hedvábnými vlákny, do nichž jsou zapleteny žahavé chlupy a svlečky housenek. Také setkání s housenkami dalšího hojného nočního motýla, bourovce ostružiníkového (*Macrothylacia rubi*), může skončit nepříjemnou svědivou vyrážkou. U našich druhů bekyní mají jedovaté chloupky i dospělci. Samička je uvolňuje ze svého zadečku na skupinky nakladených vajíček, čímž snůšce poskytuje ochranu před predátory.

Vřetenuška vypouští při vyrušení kapičky jedovaté tekutiny

Z denních motýlů, kromě zmíněných baboček, disponují jedem také vřetenušky (čeled' *Zygaenidae*) - svou jedovatost dávají najevo výstražným červenočerným zbarvením. Tato kombinace barev je v přírodě jasným signálem o nepoživatelnosti svého nositele. Vřetenušky jsou tak, na rozdíl od jiných motýlů, poměrně nebojácné a můžeme si je na květech různých bodláků nebo bobovitých rostlin prohlížet i zblízka. Při neopatrném vyrušení vřetenuška vypouští kapičky tekutiny, obsahující kyanovodík (tekutina voní po hořkých mandlích).

Také mezi obratlovci je řada jedovatých druhů a s některými z nich se můžeme setkat i na Pálavě. Druhově nejpočetnější třídou obratlovců jsou ryby. Ty smrtelně nebezpečné (jako jsou všeobecně známé ropušnice či perutýni) u nás sice nepotkáte, ale ani fauna ryb České republiky není jedovatých druhů prostá. Známé jsou případy otravy po požití vnitřností parmy obecné (*Barbus barbus*), nebezpečné jsou především jikry a mlíčí v době tření. Způsobují tzv. parmovou cholera – příznaky, jako jsou křeče břicha, zvracení a průjem, se dostávají krátce po požití ryby. Jed koluje i v žilách úhoře říčního (*Anguilla anguilla*). Má podobné účinky jako jed zmiže a této podobnosti se využívá v lékařství (za použití úhořího jedu se diagnostikuje uštknutí zmiže a vyrábí se imunizační prostředky proti zmižimu uštknutí). Bezpečně ho likviduje tepelná úprava. K otravě může dojít při proniknutí krve úhoře do krevního řečiště člověka např. při kuchání ryby nebo při kontaktu jedu se sliznicemi. Poslední rybou, které se budeme v tomto příspěvku věnovat, je zavlečený sumeček americký (*Ameiurus nebulosus*). Otrava hrozí při poranění o jedové ostny v ploutvích sumečka. Příznaky otravy jsou jen mírné (záněty ranek). Větší riziko představuje sumeček pro naši původní faunu. Vynikají svou žravostí a dokáží během krátké doby zdecimovat vzácnější druhy ryb a především obojživelníky (larvy i dospělé). Na Pálavě se vyskytovali např. v zatopeném lomu v Mikulově (nyní PP Lom Janičův vrch).

Z jedovatých obojživelníků stojí bezpochyby za zmínku naše ropuchy. Na Pálavě žijí dva druhy, ropucha obecná (*Bufo bufo*) a r. zelená (*Bufo viridis*). Zatímco prvně jmenovaná je obyvatelem spíše lesnatějších oblastí, ropucha zelená je, pro obojživelníky netypicky, druhem suchých stepních lokalit a otevřené zemědělské krajiny. S oběma druhy se však můžeme setkat i v bezprostřední blízkosti člověka, a to včetně měst. Stejně jako ostatní druhy obojživelníků v současnosti výrazně ustupují a stávají se stále vzácnějšími. Jedové žlázy jsou u ropuch soustředěny především v příušních žlázách (hrboly po stranách hlavy ropuch). Kontakt s jedem ropuch se na kůži nijak neprojevuje, na sliznici může vyvolávat pálení a při styku se spojivkami může způsobit zánět. Další jedovatou žábou, o poznání vzácnější než předešlé, je blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*). Přímo z Pálavy je známa z pískovny Mušlov, ale vzhledem ke skrytému způsobu života se bude patrně vyskytovat i jinde. Preferuje lokality s lehkou půdou, do které se dokáže v nebezpečí bleskurychle zahrabat (právě pískovny jsou pro blatnice typickým biotopem). Pulci blatnic dorůstají délky okolo 10 cm (výjimečně i přes 20 cm) a jsou mezi našimi pulci učiněnými obry. Sekret blatnice je cítit po česneku (starší název blatnice je b. česneková) a obsahuje jed s hemolytickými účinky.

Podobně jako vřetenušky avizují svou jedovatost pestrým zbarvením také naše kuňky (na Pálavě kuňka obecná - *Bombina bombina*). Tyto drobné žabky však chytré spojily dva typy zbarvení - hřbetní strana je nenápadná a splývá s podkladem, zato břišní strana je zbarvena výrazně (žluto-oranžové skvrny na tmavém podkladu). Toto výstražné zbarvení kuňka odhaluje až v případě přímého napadení prohnutím zad a zvednutím přední a zadní části těla (do tvaru kolébky) a pestře zbarvených dlaní předních i zadních končetin. Pro toto chování se užívá termín „kuňčí reflex“.

Obojživelníkův jedovaté sekrety neslouží při lovu potravy, ale poskytují jim především ochranu před bakteriemi a plísněmi. Jejich kůže je slabá a musí být stále vlhká, jinak žábám hrozí vyschnutí a úhyn. Právě vlhké prostředí je ideální živnou půdou pro rozvoj plísňových chorob. Látky, omezující růst bakterií a plísní na pokožce žab, jsou v současnosti předmětem výzkumu a pravděpodobně v brzké době najdou uplatnění i v humánní medicíně.

Z plazů nemáme na Pálavě žádného jedovatého zástupce. Jediným jedovatým plazem České republiky je zmijs obecná (*Vipera berus*), která se však na Pálavě nikdy nevyskytovala. Zmijs vyžaduje chladnější a vlhčí podnebí, u nás by jí bylo příliš horko. Přesto se však mezi veřejností stále objevují zaručené zprávy o pálavských zmijích. Nesmrtelnost tohoto mýtu má na svědomí užovka hladká (*Coronella austriaca*), která na Pálavě obývá stepní lokality. Kresba tohoto neškodného hada může lidem při troše fantazie připomínat klikatou čáru zmijí a tato podobnost je užovce bohužel často osudná.

Ptáci byli donedávna jedinou velkou skupinou, ve které nebyl znám žádný jedovatý druh. To se změnilo objevem batrachotoxinů v kůži a peří pištce černohlavého (*Pitohui dichrous*). Stejný jed obsahují i tkáně známých šípových žab - pralesniček. Pišttec i pralesničky jed získávají z potravy, v tomto případě požitím brouků z čeledi bradavičnickovití. Pišttec a jemu příbuzní však žijí až na Nové Guinei.

Užovka hladká (na snímku), která není jedovatá, bývá často zaměňována se zmijí. Zmijs však na Pálavě nežijí !

Rovněž mezi savci není jedovatých druhů mnoho. Asi nejznámějším jedovatým savcem je australský ptakopysk podivný. Z našich domácích savců se přítomnost jedu podařilo prokázat u rejsece vodního (*Neomys fodiens*), hmyzožravce, žijícího v blízkosti vod. Jed produkují podčelistní žlázy a do těla kořisti (žab, hlodavců, ryb apod.) proniká kousnutím. Jed má na kořist rejseců paralyzující účinky. U člověka vyvolává kousnutí rejsecem zarudnutí, otok a palčivou bolest v místě kousnutí. Tyto příznaky mohou přetrvávat i více dní. Rejsec žije na vhodných biotopech i na Pálavě.

Tolik k jedovatým živočichům, se kterými je možné se setkat i na Pálavě. Shrnuto, žádný z nich není smrtelně jedovatý a jen málokterý může způsobit obtíže větší než např. bodnutí vosou (samozřejmě vyjma alergiků). Tvorba jedu je pro zvířata obecně velmi nákladnou činností a jistě jím nechtějí plýtvat na člověka, který není jejich kořistí ani obvyklým predátorem. K intoxikacím tak dochází pouze výjimečně a na vině bývá neznalost nebo neopatrnost při manipulaci s jedovatým tvorem.

Vážení čtenáři,

tento informační materiál nepravidelně vydává Správa Chráněné krajinné oblasti Pálava, která je jedním z organizačních útvarů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Na vaše dotazy, týkající informací zveřejněných v tomto e-Věstníku nebo jakékoliv jiné otázky, související s činností naší organizace, vám rádi odpovíme.

e-vestnik.palava@nature.cz

Pro přihlášení nebo odhlášení odběru e-Věstníku můžete využít výše uvedenou e-mailovou adresu.

